

Julkaisufoorumin ohjausryhmän kokospöytäkirja

Aika: Tiistai 16.2.2021 klo 13-16

Paikka: Etäkokous

Puheenjohtaja:

Johtaja Ulla-Maija Forsberg (Kotimaisten kielten keskus / Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Asiantuntijajäsenet:

Professori Paula Eerola (Helsingin yliopisto / luonnontieteet)

Professori Heikki Hiilamo (Helsingin yliopisto / yhteiskuntatieteet)

Palvelujohtaja Kristiina Hormia-Poutanen (Kansalliskirjasto) klo 14.30 alkaen

Professori Helmi Järviluoma (Itä-Suomen yliopisto / humanistiset tieteet)

Opetusneuvos Matti Kajaste (opetus- ja kulttuuriministeriö)

Professori Satu Lahti (Turun yliopisto / lääke- ja terveystieteet)

Kirjastonjohtaja Riitta Lähdemäki (FUN Suomen yliopistokirjastojen verkosto)

Emeritusprofessori Risto Nieminen (Aalto-yliopisto / tekniikka)

Vararehtori Taina Pihlajaniemi (Oulun yliopisto / Suomen yliopistot UNIFI ry)

Kehityspäällikkö Hanna-Mari Puuska (CSC – Tieteen tietotekniikan keskus)

Sihteeristö:

Kehittämispäällikkö Eeva Nyrövaara (Suomen yliopistot UNIFI ry)

Suunnittelupäällikkö Janne Pölönen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Suunnittelija Elina Pylvänäinen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Poissa:

Ylijohtaja Riitta Majjala (Suomen Akatemia)

Liite 1:

Tulokset JUFO-portaalin käyttäjäkyselystä

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:00.

2. Pöytäkirjan tarkistaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja on tarkistettu ja toimitettu ohjausryhmälle tiedoksi. Valittiin pöytäkirjan tarkastajiksi Matti Kajaste ja Riitta Lähdemäki.

3. Ilmoitusasiat

- a) Paneelien kokoonpanojen täydentäminen
- Paneeli 11: Apulaisprofessori Matalena Parikka, Tampereen yliopisto
 - Paneeli 13: Professori Markus Rautiainen, Tampereen yliopisto
- b) Julkaisufoorumin itsearviointi
- Julkaisufoorumin itsearviointi 2010-2020 on valmistunut. Raportin keskeiset tulokset ja suositukset esitellään [webinaarissa 8.3. klo 10:00-11:30](#).
- c) VN TEAS -loppuraporttien laadunarviointi
- JUFO, TSV ja Valtioneuvoston kanslia toteuttivat 2019-2020 kokeilun, jossa tieteellisten seurojen tunnistamat puolueettomat asiantuntijat osallistuivat valtioneuvoston yhteisen selvitys- ja tutkimustoiminnan (VN TEAS) hankeraporttien laadunarviointiin. Tieto käyttöön! -blogissa kerrotaan, että ministeriöistä saadun myönteisen palautteen perusteella [yhteistyötä seurojen kanssa jatketaan vuonna 2021](#).
- d) Toimintakertomus 2020
- Katsaus Julkaisufoorumin toimintaan on osa TSV:n toimintakertomusta (ei vielä julkaistu).
- e) Toimintasuunnitelma 2021
- Julkaisufoorumin määrärahaan vuodelle 2021 sisältyy yhteensä 50,000 euroa toimenpiteisiin "Selvitys tieteellisistä seuroista Suomessa ja Euroopassa" ja "Seurojen rooli tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioinnissa". Kokonaisuuteen liittyy myös seurojen hyödyntäminen asiantuntijaverkostona. Lisäksi on mahdollisuus palkata harjoittelijoita ja osa-aikaista työtä julkaisukanavien käsittelyyn, sekä OA-tietopohjan ja JUFO-portaalin kehittämiseen.

4. Panelistien valintaprosessi kaudelle 2022-2025

Julkaisufoorumin ohjausryhmä nimittää ensi vuonna uudet arviointipaneelit seuraavaksi nelivuotiskaudeksi 2022-2025. Edellisessä [ohjausryhmän kokouksessa 20.11.2020](#) (kohta 11) hyväksyttiin suunnitelma, jonka mukaisesti panelistien valinta toteutetaan. Suunnitelman mukaisesti tässä kokouksessa hyväksytään (A) pyyntökirje tutkijoille, organisaatioille ja tieteellisille seuroille, sekä (B) hakijoiden tiedot.

Toimenpide	Taho	2021
Menettelytavan hyväksyminen	Ohjausryhmä	Marraskuu 2020
Pyyntökirje ja hakijoiden tiedot	Ohjausryhmä	Helmikuu 2021

Ehdotuslomakkeiden toteutus	TSV IT-palvelut	Maaliskuu 2021
Ehdotukset paneelien jäseniksi	Tutkijat ja organisaatiot	1.4.-30.6.2021
Nimityksen valmistelun perusteet	Ohjausryhmä	Kesäkuu 2021
Ehdotusten käsittely ja esityksen valmistelu	Sihteeristö	15.8.-15.9.2021
Paneelien jäsenten nimittäminen	Ohjausryhmä	Lokakuu 2021
Paneelien puheenjohtajien kokous	Sihteeristö ja ohjausryhmä	Joulukuu 2021
Paneelien ensimmäiset kokoukset	Sihteeristö	Tammikuu 2022

A. Pyyntökirje tutkijoille, organisaatioille ja seuroille. TSV:n verkkosivuille avataan panelistien ehdotuslomake, jonka kautta organisaatiot ja seurat tekevät ehdotuksensa ja tutkijat itse ilmoittautuvat ehdolle paneelien jäseniksi. Ehdotusaika alkaa viimeistään 1.4. ja päättyy organisaatioilta ja seuroilta 30.6.2021 ja tutkijoilta 31.7.2021.

- Pyyntökirje tutkijoille: Julkaisufoorumin verkkosivulla julkaistaan tiedote, jossa pyydetään arviointipaneelin jäsenyydestä kiinnostuneita tutkijoita ilmoittautumaan ehdokkaaksi. Tutkija luo TSV:n verkkosivulla olevalle lomakkeelle käyttäjätunnuksen, täyttää tietonsa lomakkeella ja lähettää hakemuksen.
- Pyyntökirje organisaatioille: Yliopistojen ja valtion tutkimuslaitosten kirjaamoihin lähetetään tutkimusvararehtorille/johtajalle osoitettu pyyntö ehdottaa asiantuntijoita arviointipaneeliin. Pyyntö voidaan lisäksi välittää UNIFI:n kautta tiedoksi tutkimusvararehtoreille. Organisaation edustaja luo TSV:n verkkosivulla olevalle lomakkeelle käyttäjätunnuksen, lisää lomakkeelle ehdotettujen tutkijoiden nimet ja sähköpostiosoitteet, ja lähettää hakemuksen. Kaikille ehdotetuille tutkijoille lähtee automaattinen sähköpostiviesti, jossa heitä kehoitetaan ilmoittautumaan ehdokkaaksi. Vain myös itse ehdokkaaksi ilmoittautuneet tutkijat huomioidaan panelistien valinnassa.
- Pyyntökirje seuroille: TSV:n jäsenseurojen ja tiedeakatemioiden yhteyshenkilöille lähetetään pyyntö ehdottaa asiantuntijoita arviointipaneeliin. Seuran edustaja luo TSV:n verkkosivulla olevalle lomakkeelle käyttäjätunnuksen, lisää lomakkeelle ehdotettujen tutkijoiden nimet, sähköpostiosoitteet, ja perustelut, ja lähettää hakemuksen. Kaikille ehdotetuille tutkijoille lähtee automaattinen sähköpostiviesti, jossa heitä kehoitetaan ilmoittautumaan ehdokkaaksi. Vain myös itse ehdokkaaksi ilmoittautuneet tutkijat huomioidaan panelistien valinnassa.

B. Hakijoiden tiedot. Panelisteilla tulee olla kokemusta tutkimustyöstä, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tutkimuksen arvioinnista. Valinnassa kiinnitetään huomiota eri tutkimusalojen, organisaatioiden, uravaiheiden ja sukupuolten edustukseen paneeleissa. Valinnassa pyritään siihen, että noin puolet paneelien jäsenistä olisi uusia ja puolet aiemmin paneeleissa toimineita henkilöitä. Jos henkilö on jo ollut arviointipaneelin jäsen kaksi perättäistä kautta, eli vuosina 2014–2021, hän voi jatkaa ainoastaan tullessaan valituksi puheenjohtajaksi.

Tutkijoilta, organisaatioilta ja seuroilta pyydetään antamaan verkkolomakkeella seuraavat tiedot ehdokkaasta (uusia tietoja ovat kielitaito, JUFO-paneelin jäsenyys ja ORCID-tunniste, merkitty):

Tiedot (*=pakollinen)	Tutkija	Organisaatio	Seura
Etunimi*	x	x	x
Sukunimi*	x	x	x
Sähköposti*	x	x	x
Organisaatio*	x		
Sukupuoli*	x		
Kielitaito*	x		
Tutkinto*	x		
Tutkinnon ala*	x		
Valmistumisvuosi*	x		
Nykyinen tehtävä*	x		
JUFO-paneelin jäsenyys*	x		
JUFO-paneeli	x	x	x
1. Web of Science -tieteenala*	x		
2. Web of Science -tieteenala	x		

3. Web of Science -tieteenala	x		
Asiantuntemusalat (vapaa teksti)	x		
Perustelu (miksi hyvä panelisti?)*	x		x
Linkki www-sivulle	x		
ORCID	x		

Keskustelu:

- Kaikkiaan pyyntökirjeet, ehdokkaiden ilmoittaminen sähköisillä lomakkeilla ja tutkijasta pyydettävät tiedot näyttävät toimivilta. Pyyntökirjeeseen voitaisiin kuitenkin lisätä arvio panelistin työmäärästä, sekä tieto/linkki esteellisyyksien käsittelystä Jufossa.
- Keskusteltiin myös ehdokkaiden määrästä. Aiempina vuosina ehdokkaita ollut noin kaksi kertaa enemmän kuin tarvittavia panelisteja. Kliinisten lääketieteiden paneeleihin on ollut haasteellisinta saada ehdokkaita, joten tähän voisi kiinnittää erityistä huomiota.

Päätös: Sihteeristö jatkaa panelistien valinnan toteutusta suunnitelman ja keskustelun pohjalta.

5. Paneelien tieteenalajako ja arviointikriteerit

Ohjausryhmän tulee vahvistaa kaudella 2022-2025 käytettävät tieteenalajaot ja arviointikriteerit paneeleille viimeistään lokakuussa 2021. Kaudella 2017-2020 käytössä olleet arviointiohjeet on esitetty [JUFO:n käsikirjassa panelisteille](#). Edellisessä [ohjausryhmän kokouksessa 20.11.2020](#) (kohta 12) hyväksyttiin suunnitelma, jonka mukaisesti kriteerien tarkistaminen toteutetaan. Suunnitelman mukaisesti tässä kokouksessa kartoitetaan mahdolliset muutostarpeet koskien (A) tasoluokkia 1 ja 0, ja (B) tasoluokkia 2 ja 3.

Toimenpide	Taho	2021
Menettelytavan hyväksyminen	Ohjausryhmä	Marraskuu 2020
Mahdollisten muutostarpeiden kartoitus	Ohjausryhmä	Helmikuu 2021
Tasoluokkia 1 ja 0 koskevat muutokset	Ohjausryhmä	Kesäkuu 2021

Tasoluokkia 2 ja 3 koskevat muutokset	Ohjausryhmä	Lokakuu 2021
Arviointiohjeen esittely paneelien puheenjohtajille	Sihteeristö ja ohjausryhmä	Joulukuu 2021

A. Tasoluokat 1 ja 0.

Panelistikyselyn ja paneelikokouksissa käytyjen keskustelujen perusteella rajanveto tasoluokkien 1 ja 0 välillä on suhteellisen selkeä, mutta paneelit kaipaavat myös täsmennyksiä arviointiohjeisiin. Lisäksi itsearviointiraportin tarkastelut nostavat esiin mahdollisia muutostarpeita tasoluokan 1 ja 0 rajanvedon kriteereissä ja arviointiprosessissa. Alla on alustava listaus mahdollisista tasoluokkiin 1 ja 0 liittyvistä muutostarpeista, joita koskevat päätökset tehdään kesäkuun kokouksessa.

- Toimitus- ja vertaisarviointiprosessia koskevien tietojen läpinäkyvyys. Melko usein paneelit joutuvat toteamaan, että arvioitavalla kanavalla ei ole toimivia verkkosivuja, tai tarvittavia tietoja ei ole verkkosivuilta saatavilla. Tason 1 kriteereihin voisi lisätä, että tiedot vertaisarviointikäytännöistä ja toimituskunnasta täytyy esittää läpinäkyvästi julkaisukanavan verkkosivuilla.
- Tieteellinen taso tai relevanssi. Millä perusteella määritetään, onko julkaisukanavan "tieteellinen taso tai relevanssi on kyseenalainen", mikä on mahdollinen peruste jättää julkaisukanava tasoluokkaan 0. Eniten vaikeuksia tuottaa saalistajalehtien tunnistaminen, mutta myös relevanssi suomalaisen tutkimuksen kannalta on hyvin tulkinnanvarainen.
- Paikallisuus. JUFO:n määritelmän mukaan kanava on paikallinen, jos "yli puolet (1/2) julkaisujen tekijöistä tai toimituskunnasta edustaa samaa tutkimusorganisaatiota, joka on myös julkaisujen kustantaja". Paneeleissa on ollut vaihtelevia tulkintoja tarkoittaako kriteeri paikallisuutta organisaatiotasolla tai myös kansallisella tasolla.
- Uudet kanavat. Kanavien käsittelyssä on noudatettu periaatetta, jonka mukaan "arvioitavaksi ei pääsääntöisesti oteta julkaisukanavia, joiden perustamisesta on kulunut alle vuosi, tai jos kanavassa ei ole ilmestynyt useampia numeroita tai julkaisuja, joiden perusteella sisältöä voi arvioida". Paneeleilla voi kuitenkin olla omia tulkintoja ja periaatteita uusien kanavien käsittelyssä (esim. odotetaan 3 vuotta toiminnan aloittamisesta), joten useat paneeleista kaipaavat selkeämpiä sääntöjä.
- Vieraskieliset kanavat. Julkaisukieli ei ole Julkaisuforumissa tasoluokan 1 arviointiperuste. Useimmissa paneeleissa asiantuntijoilla on kuitenkin haasteita erityisesti muun kuin suomen, ruotsin- tai englanninkielisten julkaisukanavien arvioinnissa. Paneeleissa on eri tieteenaloilla myös erilaisia tulkintoja ja näkemyksiä

siitä voidaanko muun kuin englanninkielisiä (tai kotimaisilla kielillä julkaisevia) kanavia hyväksyä tasolle 1.

- Yhdenmukaisuus kansainvälisten tietolähteiden kanssa. Itsearviointin perusteella rajanveto tasoluokan 1 ja 0 välillä on pääsääntöisesti linjassa muiden tietolähteiden, kuten DOAJ (Figure 4.2), Web of Science ja Scopus (Figure 4.4), Norjan tasoluokitus (Figure 4.5), Tanskan tasoluokitus (Figure 4.6), ja Cabells' blacklist (Figure 4.4) kanssa, mutta on myös huomattava määrä ristiriitaisia arvioita kanavan tieteellisestä statuksesta (Luku 4, Publication Forum 2010-2020: Self-evaluation report of the Finnish quality classification system of peer-reviewed publication channels, 2021). On syytä pohtia tarvetta yhdenmukaistamiselle.
- Panelistien työmäärän vähentäminen. Itsearviointin perusteella näyttää siltä, että Suomessa panelistien keskimääräinen työmäärä on hieman suurempi kuin Norjassa ja Tanskassa (Luvut 3.3.2 ja 3.3.6, Publication Forum 2010-2020: Self-evaluation report of the Finnish quality classification system of peer-reviewed publication channels, 2021). Tähän vaikuttaa erityisesti kanavien tunnistaminen arvioitavaksi VIRTJA-julkaisutietopalvelusta. Panelistien työmäärää voidaan vähentää mm. siirtämällä tason 1 kriteerien tarkistamiseen liittyviä tehtäviä ja/tai päätöksentekoa sihteerialueelle (kuten Norjassa).

B. Tasoluokat 2 ja 3.

Panelistikyselyn, paneelikokouksissa käytyjen keskustelujen ja itsearviointiraportissa esitettyjen tarkastelujen perusteella tasoluokkiin 2 ja 3 liittyy useita ristiriitaisia kysymyksiä, jotka edellyttävät ohjausryhmän linjausta. Alla on alustava listaus mahdollisista tasoluokkiin 2 ja 3 liittyvistä muutostarpeista, joita koskevat päätökset tehdään lokakuun kokouksessa.

- Tasoluokkien lukumäärä. JUFOn ohjausryhmässä, paneeleissa ja tiedeyhteisössä on keskusteltu tasoluokan 3 ongelmista, haitoista ja hyödyistä, mutta kuten itsearvioinnissa todetaan (Luku 4.3.2, Publication Forum 2010-2020: Self-evaluation report of the Finnish quality classification system of peer-reviewed publication channels, 2021), kuitenkin tason 3 poistamisesta ei näytä olevan laajaa yksimielisyyttä. Tuleekin käydä seikkaperäisesti läpi tason 3 edut ja haitat rahoitusmallin, paneelien työn ja tiedeyhteisön kannalta, ja perustella ratkaisu hyvin.
- Tasoluokkien kiintiöt. Erityisesti panelistikyselyn ja paneelikokouksissa käytyjen keskustelujen perusteella asiantuntijapanelistien keskuudessa vallitsee suhteellisen laaja yksimielisyys siitä, että tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöitä tulisi kasvattaa, jotta paneelit voisivat kohdella tasapuolisemmin erikoisalvoja. Useimmin ehdotettu julkaisuvolyymikiintiö tasolle 3 olisi 10% ja 25 % tasolle 2.

- Kiintiöiden laskenta. Vuonna 2015 siirryttiin lehtien ja sarjojen luokittelussa nimekkeiden lukumäärään perustuvista kiintiöistä käyttämään laskennassa lehden osuutta koko maailman julkaisuvolyymistä paneelin lehdissä. Itsearviointi osoittaa, että julkaisuvolyymien käyttö on tasapainottanut luokitusta eri päätieteenalojen välillä (Luvut 4.3.1 ja 4.5, Publication Forum 2010-2020: Self-evaluation report of the Finnish quality classification system of peer-reviewed publication channels, 2021), mutta myös vaikeuttanut arviointia, sillä luokituksen kannalta ratkaisevaksi voi muodostua laadun sijasta kanavan koko. Ohjausryhmän tuleekin pohtia eri vaihtoehtoja vähentää julkaisuvolyymien vaikutusta arviointiin, sekä mahdollisuutta hyödyntää maailman volyymin sijasta tai lisäksi kansallista julkaisuvolyymiä kiintiöiden laskentaperusteena.
- Yhdenmukaisuus kansainvälisten laatuindikaattorien kanssa. Itsearvioinnin perusteella rajanveto tasoluokan 1 ja 2 välillä on pääsääntöisesti linjassa muiden tietolähteiden, kuten Norjan tasoluokitus (Figure 4.5), Tanskan tasoluokitus (Figure 4.6), ja Scopus CiteScore (Figure 4.8) kanssa, mutta on myös huomattava määrä ristiriitaisia arvioita kanavan laadusta, vaikuttavuudesta ja arvostuksesta (Luku 4, Publication Forum 2010-2020: Self-evaluation report of the Finnish quality classification system of peer-reviewed publication channels, 2021). On syytä pohtia, onko tarpeen pyrkiä lisäämään JUFO-luokitusten yhdenmukaisuutta kv-laatuindikaattorien kanssa ja esimerkiksi määrittää näiden perusteella (alakohtaiset erot huomioiden) minimiehtoja tasoille 2 ja 3, tai avustaa luokitustyötä automatisoiduilla indikaattoreilla.
- Julkaisutyyppien tasapuolinen käsittely. Itsearvioinnin perusteella luokitus arvottaa julkaisutyyppejä hieman eri tavoin (Luku 4.5, Publication Forum 2010-2020: Self-evaluation report of the Finnish quality classification system of peer-reviewed publication channels, 2021). Konferenssiartikkelit tuottavat keskimäärin vähemmän pisteitä JUFO-luokituksessa kuin lehtiartikkelit, ja kirjajulkaisut (kirja-artikkelit ja monografiat) ovat hieman muita julkaisutyyppejä tuottavampia. On syytä pohtia tarvetta ja keinoja tasapainottaa luokitusta eri julkaisutyyppien välillä.
- Julkaisukieli. Panelistikyselyn perusteella ihmistieteissä pidetään tärkeänä, että kotimaisilla kielillä julkaisevia kanavia hyväksytään korkeampiin tasoluokkiin. On syytä pohtia, onko luokitus julkaisukielten suhteen riittävässä tasapainossa. Erityisesti muut julkaisukielet ovat aliarvostettuja suhteessa englantiin ja kotimaisiin kieliin.
- Avoin saatavuus. Panelistikysely osoittaa, että kanavan laatua pidetään tärkeämpänä arviointiperusteena kuin avoimuutta, mutta toisaalta nähdään, että

avoimuuden mahdollistavia kanavia voidaan laadultaan tasaveroisten kanavien välillä suosia valinnassa korkeampiin tasoluokkiin. On syytä seurata avoimen julkaisemisen kehittymistä ja pohtia erityisesti sellaisten kanavien luokittelua, jotka eivät lainkaan mahdollista välitöntä avointa saatavuutta julkaisijan verkkosivulla tai rinnakkaistallenteena.

- Monitieteiset kanavat ja tutkimusalat. Itsearviointinnissa ei löytynyt selvää näyttöä siitä, että luokitus aliarvostaisi monitieteisiä tai tieteidenvälisiä kanavia. Paneelikeskusteluissa on kuitenkin tullut ilmi, että useamman eri paneelin toimialalle asettuvien kanavien käsittelyyn kaivataan parempia käytäntöjä. Ohjausryhmä voisi pohtia keinoja käydä poikkitieteellisiä kanavia läpi paneelien välisissä kokoontumisissa.
- Arviointisykli. Norjassa paneelit harkitsevat muutoksia tasoluokkaan 2 asteittain joka vuosi. Tanskassa muutoksia tasoon 2 harkitaan kahden vuoden välein ja tason 3 muutoksia neljän vuoden välein. Suomessa tasoja 2 ja 3 tarkistetaan neljän vuoden välein; yksittäiset korjaukset ovat kuitenkin mahdollisia välivuosien aikana. Neljän vuoden jaksoa käytetään lisäämään JUFO-tasojen 2 ja 3 ennustettavuutta, mutta aiheuttaa kerralla suurempia muutoksia luokitukseen. Voidaan pohtia, olisiko parempi säätää luokitusta vuosittain pienin muutoksin kuin neljän vuoden välein.

Keskustelu:

- Pohdittiin, kuinka tasoluokkaan 0 sijoitetut kanavat saadaan arvioitavaksi uudelleen? Tällä hetkellä tasoluokasta 0 otetaan kanavia uudelleen arvioitavaksi tiedeyhteisön ehdotusten perusteella. Portaalissa kehityslistalla ominaisuus, joka mahdollistaisi odottamaan jätettyjen kanavien käsittelyyn ottamisen systemaattisesti. Eri tieteenalojen välillä eroa siinä, mikä on riittävän pitkä aika uuden julkaisukanavan tason vakiintumiseen.
- Muun kuin suomen-, ruotsin- ja englanninkielisten kanavien arviointi on haaste, toki näitä kanavia on enemmän ihmistieteiden paneeleissa kuin luonnontieteissä. Julkaisuforumissa joudutaan hyväksymään, että suhtautuminen eri julkaisukieliin vaihtelee tieteenaloittain. On tärkeätä huomioida erityisesti kotimaisilla kielillä julkaisevien kanavien asema. Erityisesti luonnon - ja lääketieteissä on muiden kielten kohdalla pohdittava, onko kanava merkittävä kansainväliselle tiedeyhteisölle? Toisaalta jos lehti on muuten laadukas ja relevantti, kielen ei pitäisi olla kynnyksikysymys tasoluokituksessa.
- Sihteeristön roolia arvioinnissa voisi vahvistaa esimerkiksi siten, että sihteeristö käsittelee selvät tapaukset ja tuo paneeleille vain hankalat kanavat. Pohdittiin,

tulisiko sihteeristön valmistella ehdotus kanavien sijoittumisesta tasolle 0 tai 1, mutta paneeli kuitenkin tekisi lopullisen päätöksen. Yksi vaihtoehto on myös, että sihteeristö tarkistaa peruskriteerien (esim. vertaisarviointi) täyttymisen paneelien puolesta. Päätöksenteon säilymistä paneeleilla puoltaisi se, että luokituspäätökset säilyisivät tiedeyhteisön käsissä ja paneelien kokemukset kanavista tulevat huomioiduksi.

- Erityistä huomiota tulisi myös kiinnittää kirjakustantajien arviointiin. Kirjakustantajien arviointi hankalampaa, vertaisarviointikäytännöt on usein vaikeampi selvittää, ja monilla kustantajilla on myös ei-tieteellistä julkaisutoimintaa. Ei voida täysin siirtyä vain kirjasarjojen arviointiin, sillä monilta puuttuu ISSN-tunnus, joten osa kirjajulkaisuista on luokiteltava jatkossakin kustantajan mukaan. Kustantajista ei myöskään ole metriikkaa saatavilla kuten lehdistä. Erityisesti on pohdittava, kuinka arviointia voidaan yhdenmukaistaa lehtien ja sarjojen kanssa. Oma ongelmansa on konferenssien luokittelu. On isoja eroja tieteenalojen välillä siinä, kuinka merkittävässä asemassa konferenssijulkaisut ovat. Tietopohjaa niiden arvioimiseksi kertynyt lisää, ovat nykyään mukana mm. Leidenin bibliometriikka-analyyseissä.
- Tasoluokkien lukumäärä on selvästi paljon keskustelua ja osin vastakkaisia näkökantoja herättävä kysymys. Toisaalta taso 3 hyvä säilyttää, koska se edesauttaa yhtä JUFO:n tavoitetta, joka on suomalaisen julkaisutoiminnan laadun ja ambitiotason nosto. Kuitenkin myös tasojen 2 ja 3 kiintiöitä voitaisiin kasvattaa. Toisaalta tiedostetaan myös, että tasoa 3 käytetään väärin yksittäisen tutkijan arvioinneissa.
- On myös tärkeätä miettiä keinoja julkaisuvolyymien vaikutuksen lieventämiseksi arvioinnissa. Sihteeristö voisi tuottaa testilaskelmia siitä, kuinka tasoluokkien kiintiöt toimisivat Suomen ja/tai koko maailman julkaisumäärien perusteella.
- Monet merkittävimmistä lehdistä (mm. Nature) ovat monitieteisiä ja niissä julkaisemiseen tulisi kannustaa. Yksi tapa kannustaa olisi sijoittaa monitieteiset entistä selkeämmin paneelien kiintiöiden ulkopuolelle, jotta niiden tasoluokitus ei siksi jäisi matalaksi.
- Pohdittiin myös päivitysarviointien syklitystä. Välttämättä julkaisukanavien toiminta, laatu ja vaikuttavuus ei muutu ratkaisevasti vuosittain.

Päätös: Sihteeristö laatii suunnitelman ja käydyn keskustelun pohjalta kesäkuun kokoukseen ehdotuksen muutoksista tasoluokan 1 ja 0 kriteereihin, sekä koelaskelmia eri tavoista uudistaa julkaisuvolyymiin perustuvia kiintiöitä.

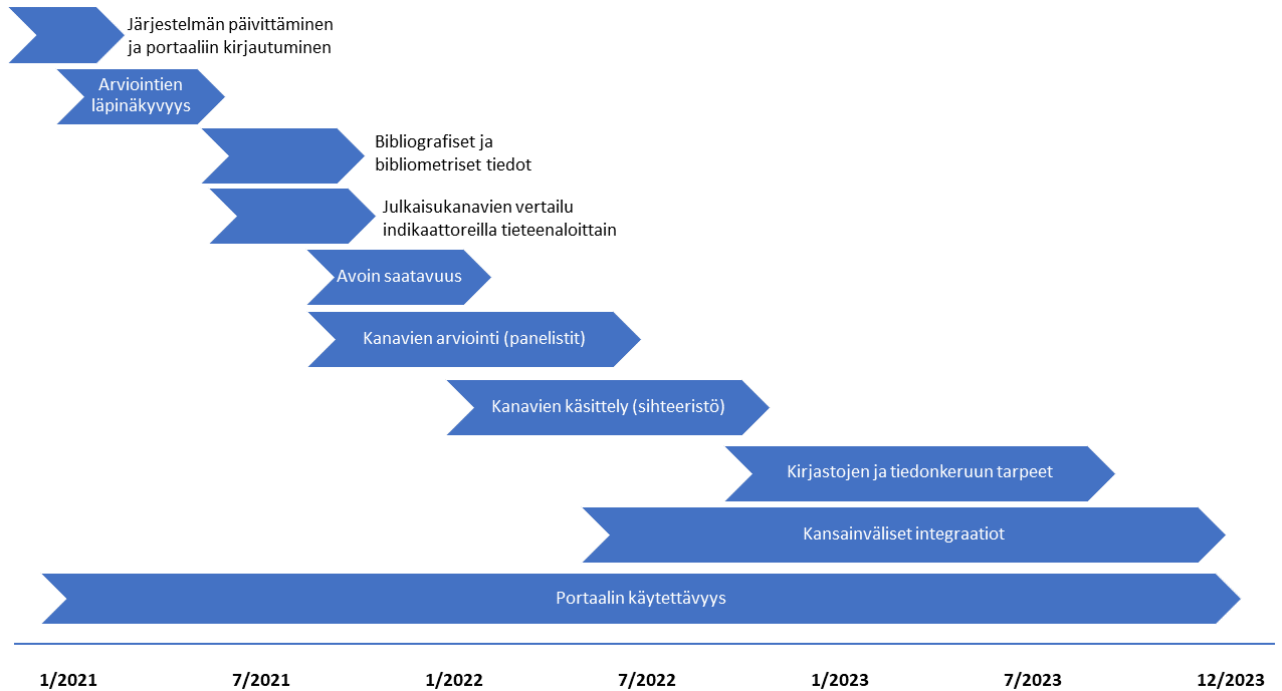

6. JUFO-portaalin pitkän aikavälin kehittäminen

JUFO-portaalille laaditaan kehittämissuunnitelma vuoteen 2025 saakka, ja tavoitteena on valmistaa kehityssuunnitelma helmikuun loppuun mennessä. Työryhmään kuuluvat Janne Pölonen (TSV), Elina Pylvänäinen (TSV), Jukka Haapamäki (OKM), Hanna-Mari Puuska (CSC), Minna Ala-Mantila (CSC), Arja Tuuliniemi, Kansalliskirjasto ja Timo Vilén, Kansalliskirjasto. Suunnitelma tulee sisältämään 1) kuvauksen nykyisistä resursseista, toiminnoista ja käyttötavoista, 2) kuvauksen kyselyn, haastatteluiden ja keskustelujen perusteella todetuista kehittämistarpeista, sekä 3) toteutussuunnitelman, aikataulun ja tarvittavat resurssit.

Projektin puitteissa tunnistetut kehitystarpeet on ryhmitelty seuraavasti:

- Järjestelmän päivittäminen ja portaaliin kirjautuminen
- Arviointien läpinäkyvyys
- Bibliografiset ja bibliometriset tiedot
- Avoin saatavuus
- Julkaisukanavien vertailu indikaattoreilla tieteenaloittain
- Kanavien arviointi (panelistit)
- Kanavien käsittely (sihteeristö)
- Kirjastojen ja tiedonkeruun tarpeet
- Kansainväliset integraatiot
- Portaalin käytettävyys

Kuva: JUFO-portaalin kehitysprojektin vaiheet ja aikataulu.

Kysely JUFO-portaalin käyttäjille:

Julkaisufoorumi ja CSC toteuttivat ajalla 9.-30.11.2020 kyselyn JUFO-portaalin käyttäjille. Kyselyn tavoite oli selvittää JUFO-portaalin käyttöä, käytettävyyttä ja kehittämistarpeita. Toteutettiin kolme eri kyselyä seuraaville käyttäjäryhmille: a) Organisaatiot (11 vastausta) b) JUFO panelistit (65 vastausta) c) Yksittäiset käyttäjät (67 vastausta).

Yksittäisille käyttäjille suunnatun avoimen verkkokyselyn keskeisimmät tulokset:

- Keskeisimmät käyttäjäryhmät ovat korkeakoulujen opetus ja -tutkimushenkilöstö ja kirjastot.
- JUFO-portaalin ensisijainen käyttötarkoitus vastaajien keskuudessa on julkaisukanavan tasoluokan tarkistaminen ja JUFO-taso olikin portaalin eniten hyödynnetty tieto. Lisäksi panelistit hyödynsivät julkaisukanavien indikaattoritietoja, ja kirjastojen henkilökunta myös muita bibliografisia tietoja sekä tietoa avoimesta saatavuudesta.
- 70% kaikista vastaajista käyttää portaalia haka-kirjautumisen kautta. Noin puolet tutkimus- ja opetushenkilökunnasta ja kirjastojen henkilökunnasta käyttää portaalia ilman kirjautumista.

- Portaalin käytetyimmät toiminnot olivat julkaisukanavahaku, lisäysehdotusten tekeminen ja tasomuutosehdotusten tekeminen. Sen sijaan top10-kanavat ja merkitse minulle -toimintoja käytti vain harva.
- Julkaisukanavahakuja rajataan eniten tasoluokan ja julkaisukanavatyypin perusteella. Hakuja rajattiin vähiten julkaisukielen tai -maan perusteella.
- Avoimen saatavuuden tietolähteistä käytetyimpiä olivat DOAJ, VIRTATA ja Sherpa/Romeo.
- Tieteenalaluokituksista käytetyimpiä olivat OKM, WoS ja Scopus. Sen sijaan ERIH+-luokituksista ja Norja ja Tanskan luokituksia käytettiin vähemmän.
- Organisaatioiden vastauksista kävi ilmi, että hieman yli puolet niistä kertoivat hyödyntävänsä julkaisukanavatiekannan koneluettavaa REST-rajapintaa. Organisaatiot käyttivät tietoja mm. julkaisujen tietojen täydentämiseen ja puuttuvien tietojen hakemiseen, julkaisujen metatietojen tarkistamiseen, tietyn alan lehtien tietojen selailuun sekä erilaisten selvitystehtävien tukena.
- Vastaaajien ehdotukset portaalin kehittämiseksi: Avoimen saatavuuden tietopohjan parantamista toivoi useampi vastaaja, samoin toivottiin mahdollisuutta hakea ammatillisia ja yleistajuisia julkaisukanavia portaalista sekä mahdollisuutta rajata hakutuloksia kustantajan mukaan. Vastajat huomauttivat myös Sherpa/Romeo värikoodien olevan vanhentuneita ja kaipasivat ajantasaista tietoa rinnakkaistallennuspolitiikasta. Myös konferenssien JUFO-tasojen toivottiin olevan helpommin ja kattavammin saatavilla. Yksittäisissä vastauksissa toivottiin myös APC-maksujen ja FinELibin sopimustietojen näyttämistä portaalissa. Saimme myös joukon pienempiä ehdotuksia käyttäjäystävällisyyden parantamiseksi.

Keskustelu:

- Todettiin, että JUFO-portaalin kehittämiseksi on hyvä saada pitkän aikavälin suunnitelma.
- Erityisen kannatettavana pidettiin sitä, että JUFO-portaalia hyödynnetään jatkossa entistä laajemmin avointa saatavuutta koskevan tiedon välittämiseen tiedeyhteisölle.

7. Muut asiat

- Todettiin, että Puolassa tieteellisten julkaisukanavien luokittelusta on syntynyt luottamuspuola opetus- ja tiedeministeriön ja tiedeyhteisöä edustavan tieteen arviointineuvoston välillä.

Tieteellisten seurain
valtuuskunta

8. Seuraava kokous

Seuraavat kokoukset järjestetään To 17.6. klo 13-16, Ma 18.10 klo 13-16, ja Ma 13.12. tai To 16.12. klo 13-16.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.51.

Toimeksi saaneena,

Janne Pölönen

Suunnittelupäällikkö, Julkaisufoorumi

Tieteellisten seurain valtuuskunta

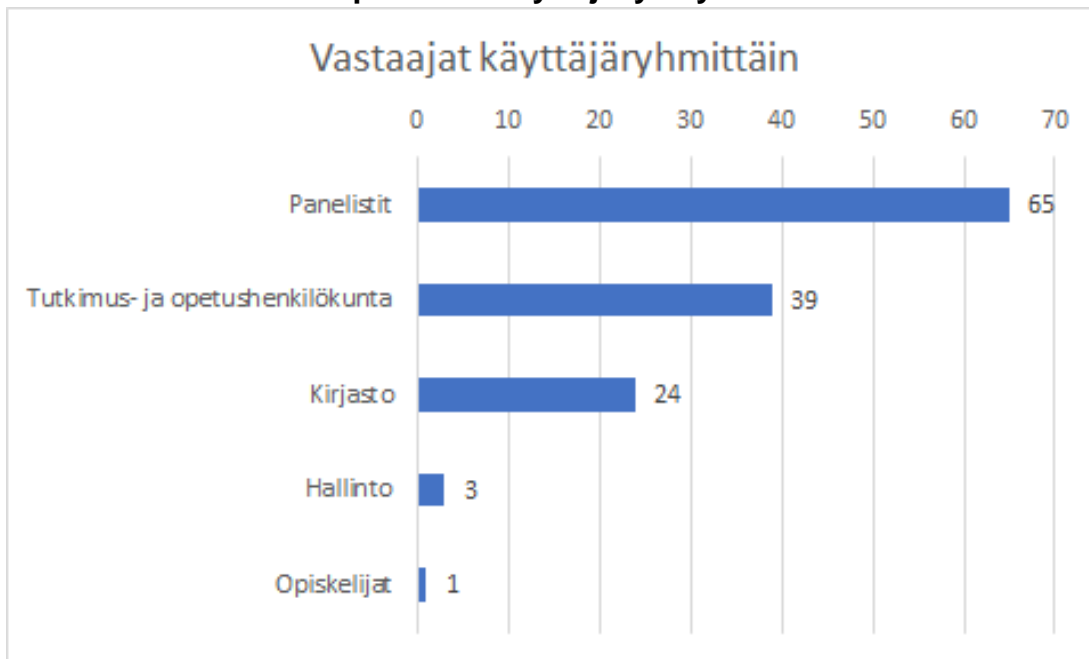
Snellmaninkatu 13, 00170 Helsinki

Puh. (09) 2286 9246 tai (044) 346 9491

Sähköposti: janne.polonen@tsv.fi

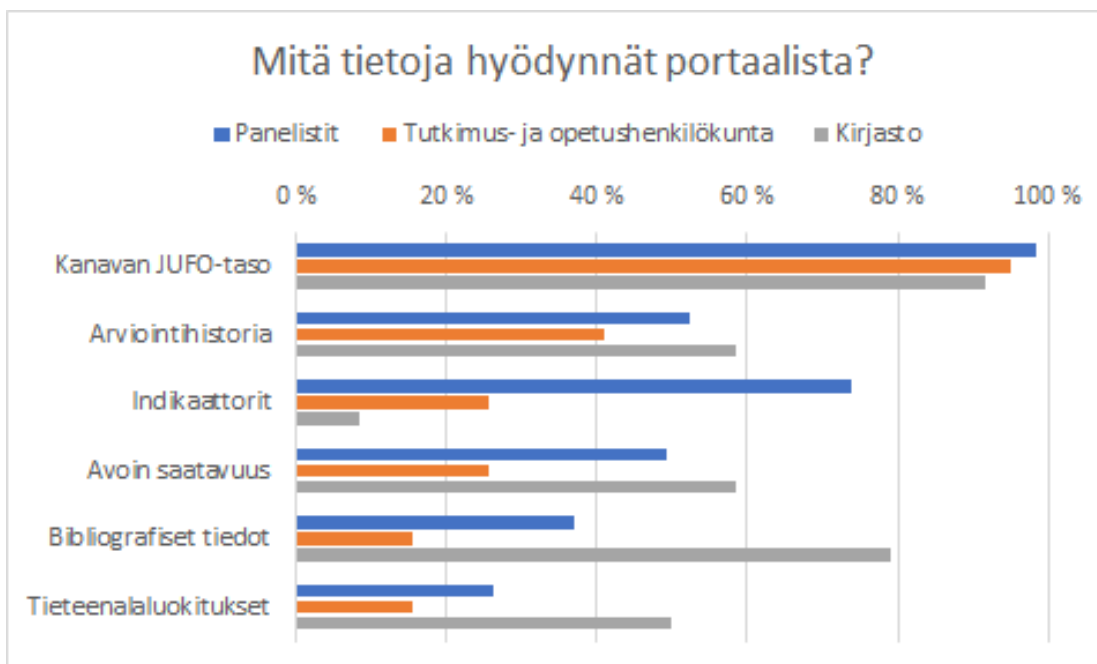
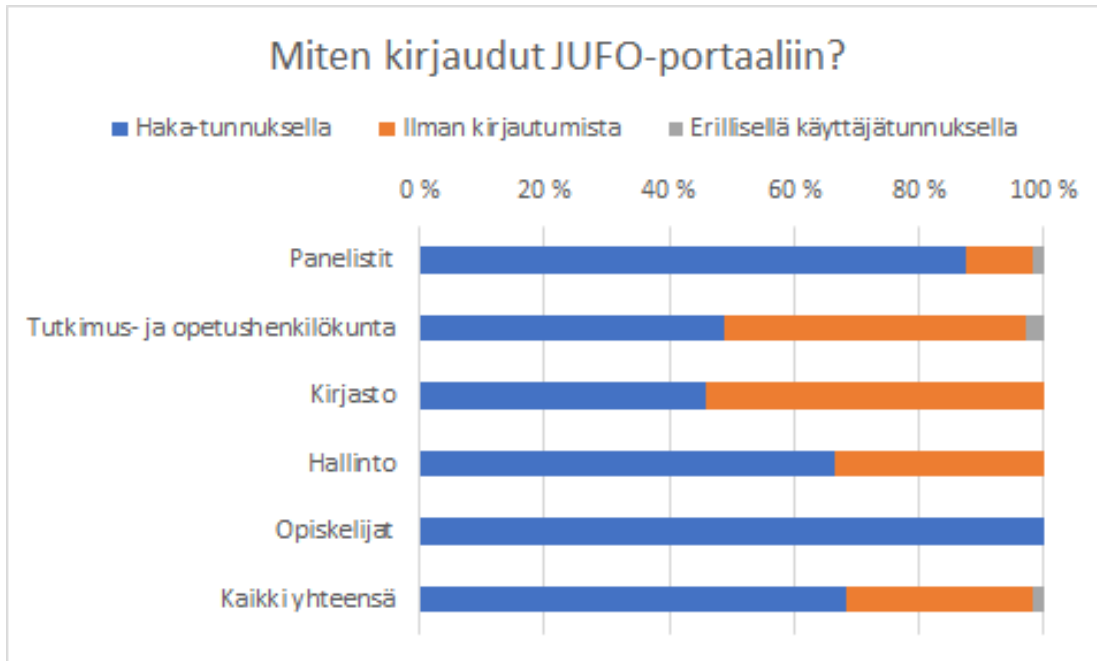

Liite 1. Tulokset JUFO-portaalin käyttäjäkyselystä

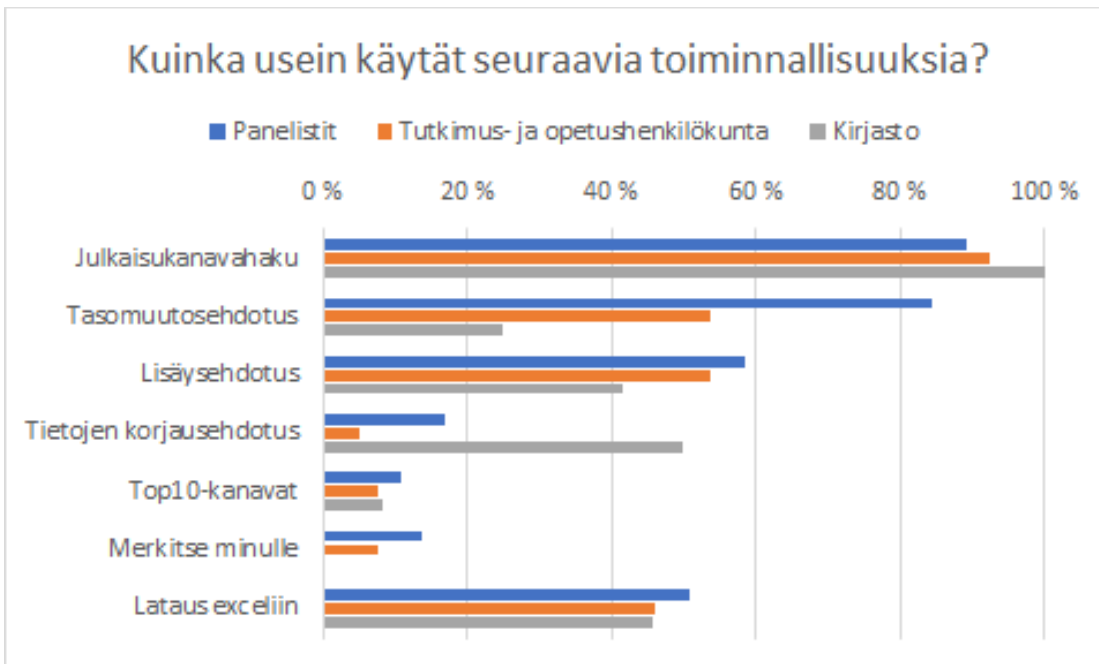
Mihin tarkoitukseen ensisijaisesti käytät JUFO-portaalia? (n=67, ei sisällynyt panelistikyselyyn)

- Vastaajat ilmoittivat käyttävänsä JUFO-portaalia eniten julkaisukanavan tasoluokan tarkistamiseen (28/67).
- Toiseksi eniten JUFO-portaalia käytettiin muiden julkaisukanavien tietojen tarkistamiseen (esimerkiksi ISSN/ISBN-tunnus, tieteenala, nimi, kieli, maa) (15/67).
- 8 vastaajaa ilmoitti käyttävänsä portaalia etsiessään sopivaa julkaisukanavaa käsikirjoitukselleen.
- Muita mainittuja käyttötarkoituksia olivat: Julkaisujen arvioinnin opetuksen yhteydessä; Julkaisujen validointi; Julkaisukanavien luotettavuuden arviointi.

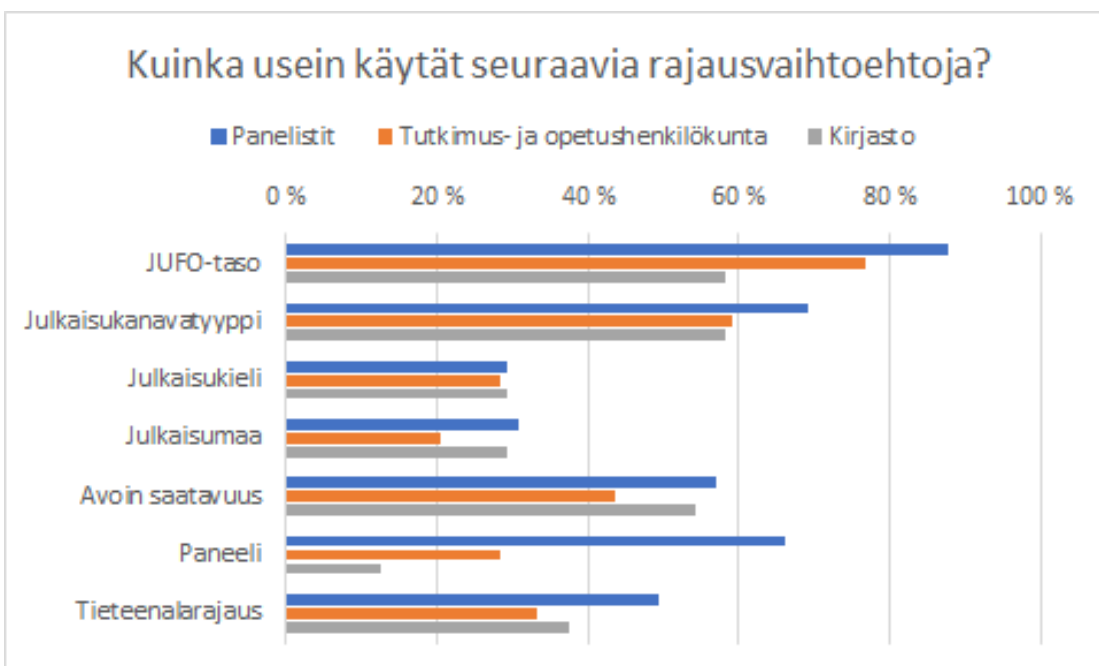
Mitä tietoa portaalista pitäisi saada, jota ei tällä hetkellä saa?

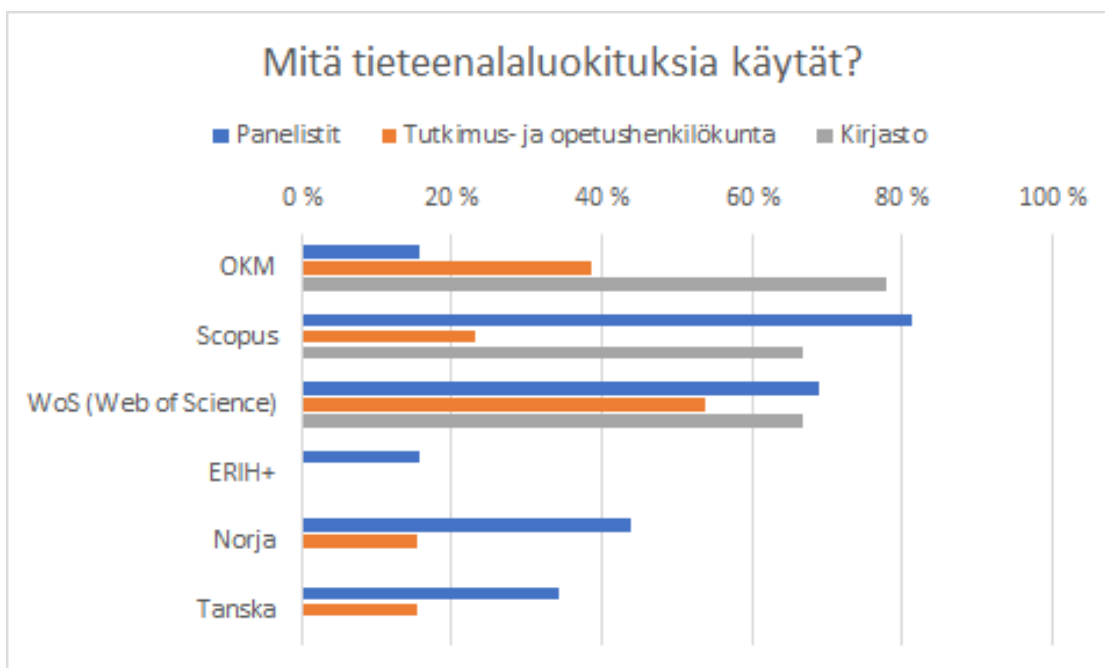
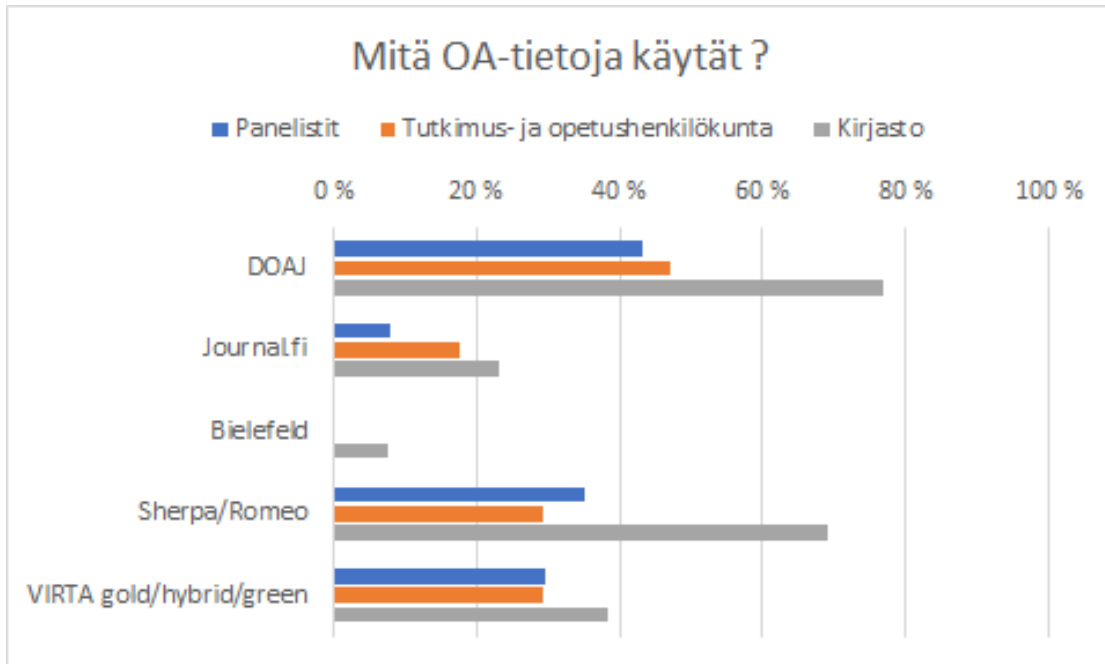
- Vastauksissa toivottiin eniten julkaisukanavien avoimeen saatavuuteen liittyvien tietojen parantamista.
- Yksittäisissä vastauksissa toivottiin myös tietoa liittyen APC-maksuihin, FinELib:n sopimukseen ja rinnakkaistallennuspolitiikkaan.
- Panelistikyselyssä tiedusteltiin, mitä tietoa heidän mielestään tiedeyhteisön tulisi saada JUFO-portaalista, jota sieltä ei tällä hetkellä saa. Vastauksissa ehdotettiin saalistajalehtien merkitsemistä, paneelien tekemien päätösten perustelujen julkaisemista sekä tiedeyhteisön tekemien lisäys- ja tasomuutosehdotusten avaamista.

Mitä toimintoja portaalissa pitäisi olla käytössä, mitä siellä ei tällä hetkellä ole?

- Vastauksissa toivottiin haun kehittämistä, jotta nimellä haettaessa pienet eroavaisuudet kirjoitusasussa eivät häiritse.
- Lisäksi toivottiin parannusta konferenssien ja niiden sarjojen tunnistamiseen: Niiden hakeminen nimellä koettiin hankalaksi ja tasoluokituksen toivottiin olevan helpommin saatavilla.
- Vastauksissa ehdotettiin myös ei-tieteellisten kanavien lisäämistä JUFO-portaaliin.

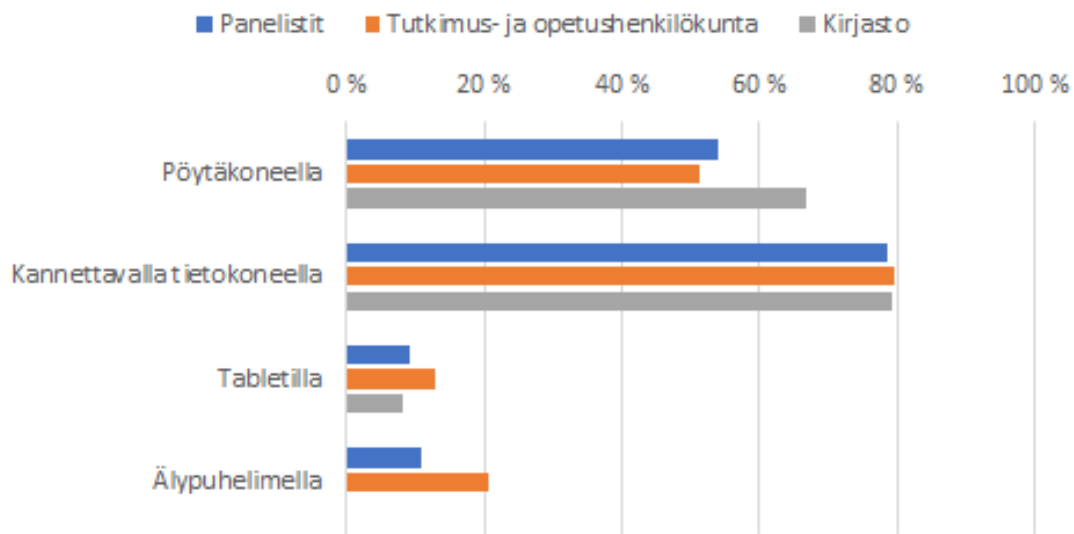

Mitä rajausvaihtoehtoja portaalissa pitäisi olla käytössä, mitä ei tällä hetkellä ole?

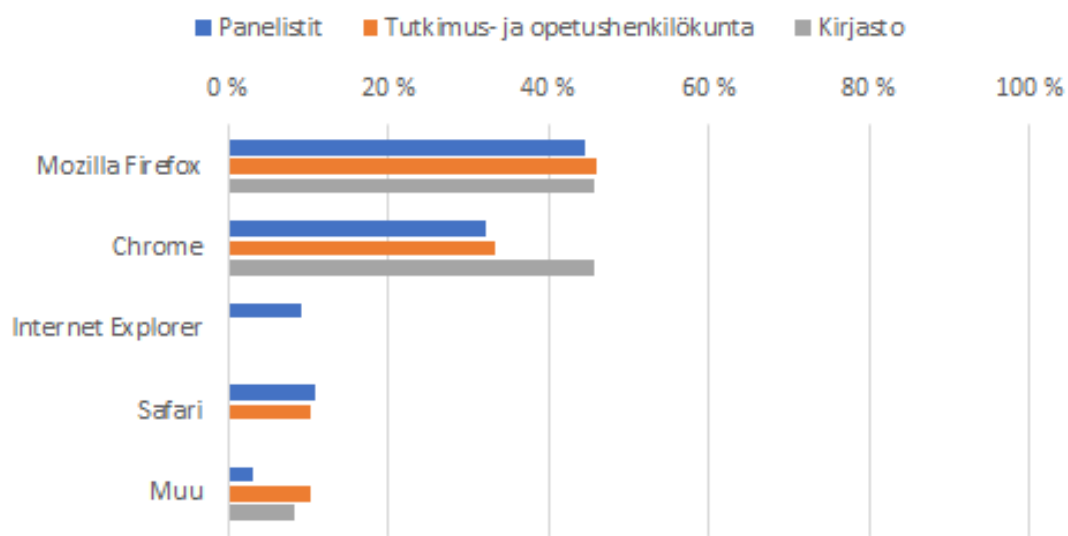
- Vastauksissa toivottiin mahdollisuutta rajata hakua kustantajan perusteella sekä Impact Factorin lisäämistä indikaattorivalikoimaan.

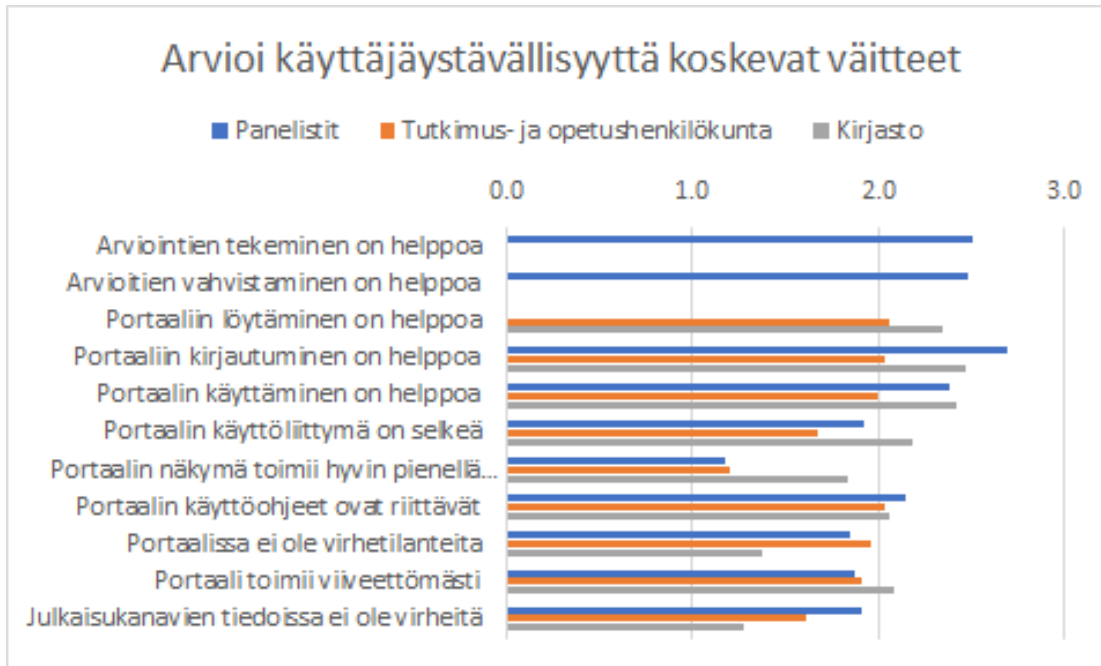

Millä laitteella käytät JUFO-portaalia?

Millä selaimella käytät JUFO-portaalia?

Miten JUFO-portaalin käyttäjäystävällisyyttä voitaisiin parantaa?

- Lyhenteiden (SJR, SNIP jne.) selittäminen esim. linkillä määritelmään.
- Vertailumahdollisuus julkaisujen välillä.
- Julkaisufoorumin etusivulle suora linkki portaaliin.
- Parempi käytettävyys pienellä näytöllä ja puhelimella: Esimerkiksi kannettavan tietokoneen näytöllä julkaisukanavien nimi näkyy vain osittain.
- Yksinkertaistamalla näkymää:
 - Vähentämällä oletuksena näkyvien sarakkeiden määrää.
 - Selkeyttämällä haku- ja rajausvaihtoehtoja.
- Helpottamalla liikkumista hakutulosten välillä.
- Nopeuttamalla portaalin toimintaa.
- Linkki julkaisukanavan verkkosivuille voisi olla saatavilla jo heti hakutulostauksessa.

Mitä muuta palautetta haluaisit antaa JUFO-portaalista?

- Sherpa Romeon värivalinnat ovat vielä rajausvaihtoehtoissa, vaikka Sherpa/Romeo on siirtynyt pois näiden käytöstä.
- JUFO-portaalia ei tarvitsisi kehittää vaan se voi keskittyä ydintoimintoonsa (tasoluokat).
- Saatavilla tulisi olla selkeä tieto siitä, miten sisäänkirjautuminen vaikuttaa hakujen tietosisältöön.
- Monessa vastauksessa JUFO-portaalin kerrottiin toimivan hyvin ja sen olemassaolo koettiin hyödylliseksi.